

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoittelussa

Välilä, Antti-Jussi
Keskitalo, Kirsi
Kattainen, Veli-Pekka

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoittelussa

Välilä Antti-Jussi, Keskitalo Kirsi,
Kattainen Veli-Pekka
Sairaanhoitaja AMK (210 op)
Opinnäytetyö
Tammikuu, 2019

Välilä Antti-Jussi, Keskitalo Kirsi, Kattainen Veli-Pekka

Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoittelussa

Vuosi 2019

Sivumäärä 19

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda yhdenmukainen viitekehys sairaanhoitajaopiskelijoiden moduuliharjoittelun ohjaukseen. Opinnäytetyön tavoite on tukea ohjaajien yhdenmukaista ohjaamista ja opiskelijoiden tasavertaista kohtaamista. Sairaanhoitajan opinnoista iso osa on harjoitteluita. Ohjaajan oma osaaminen on merkittävässä roolissa tiedon ja taidon jakamisen kanssa, mutta ohjeistuksen kirjo voi aiheuttaa ristiriitaisia tuntemuksia opiskelijassa.

Opiskeluun ja ohjaukseen liittyviä tutkimuksia on tehty laajalti vuosien saatossa. Opinnäytetyö keskittyy sairaanhoitajaopiskelijoiden moduuliharjoitteluun, joka on uusi harjoittelumuoto Suomessa. Moduuliharjoittelussa opiskelijat muodostavat työyhteisön, jossa he hoitavat itsenäisesti omana tiiminään useampaa potilasta ohjaajan valvomana. Moduuliharjoittelu mahdollistaa oma-aloitteisen ja vastuullisen harjoittelun ohjauksessa ympäristössä. Moduuliharjoittelu tapahtuu eri vaiheissa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden ryhmässä, jossa pyritään ongelmaratkaisuun yhdessä muiden sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa. Sairaanhoitajaopiskelijat pääsevät kokemaan työelämän käytänteitä moduuliharjoittelun ympäristössä.

Opinnäytetyö sisältää teoriaperustan ja sen pohjalta kootun Moduuliharjoittelun ohjaajan ohjeistuksen. Opinnäytetyötä varten on hyödynnetty teoriaa kirjallisista ja sähköisistä lähteistä. Lähteitä kartoitettiin hyödyntäen opinnäytetyön asiasanoja kuten ohjaus, ryhmädynamiikka, johtajuus ja oppiminen. Ohjeistuksen hyödyllisyyttä voidaan arvioida moduuliharjoittelun ohjauksessa. Moduuliharjoittelun ohjausta voisi vielä tutkia ja kehittää enemmän ohjauksen näkökulmasta.

Asiasanat: Moduuliharjoittelu, ohjaus, ryhmädynamiikka, oppiminen, reflektio, vertaistuki

Välilä Antti-Jussi, Keskitalo Kirsi, Kattainen Veli-Pekka

Counselling guidelines for supervisors in the work placement module

Year 2019

Pages 19

The aim of the thesis was to create counselling guidelines for supervisors in the work placement module on a clinical education ward. A large part of the studies takes place during the work placement. The knowledge of the supervisor plays a major role as regards sharing the researched information and professional skills, but sometimes the spectrum of instructions can be contradictory.

The thesis focused on the work placement module, which is a new form for clinical practice studies. Nursing students will then form a team on a clinical ward. The students will take care of the patients independently while being overseen by a supervisor. The work placement module makes independent and responsible practice possible in a safe environment.

The thesis included a theoretical part and the output comprised counselling guidelines for supervisors in the work placement module on a clinical education ward. The data consisted of theoretical literature and electronic sources. Keywords like guiding, group dynamics, learning, reflection and peer support were used when searching for valid sources. The usefulness of the thesis can be assessed in guiding during the work placement module. The work placement module supervising could be studied and developed more from the viewpoint of guiding.

Keywords: Guiding, group dynamics, learning, reflection, peer support

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Erilaiset harjoittelumuodot	7
2.1	Moduuliharjoittelun kuvaus	7
2.2	Ammattitaitoa edistävän harjoittelun kuvaus	7
3	Ohjaus harjoittelussa.....	8
3.1	Ohjaajana moduuliharjoittelussa.....	8
3.2	Opiskelijana moduuliharjoittelussa	9
3.3	Ohjauksen eettisyys	10
4	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	10
5	Moduuliharjoittelun ohjauksen työkalut	11
5.1	Opiskelijan perehdytys moduuliharjoitteluun.....	11
5.2	Yhteistyö opiskelijan ja ohjaajan välillä	11
5.3	Vastuun merkitys ohjauksessa	12
5.4	Arviointikeskustelu.....	12
5.5	Ryhmädynamiikan muodostuminen	13
6	Pohdinta	13
6.1	opinnäytetyön eettisyys.....	13
6.2	Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoittelussa	14
6.3	Ammatillinen kasvu	14
6.4	Jatkotutkimus ehdotukset	15
	Lähteet	16
	Liitteet.....	18

1 Johdanto

Hyvä opinnäytetyö on osoittautunut sellaiseksi, jonka idea muotoutuu koulutusohjelman opinnoista ja nivoutuu sellaiseksi, että sen avulla pystytään luomaan työelämään suhteita (Vilkkä H., Airaksinen T., 2004). Opinnäytetyön aihe käsittelee opiskelijan ohjausta moduuliharjoittelussa ja ohjaajan ohjeistuksen tarkoituksena on antaa työvälaineitä moduuliharjoittelun ohjajille. Aihe valikoitui ajatuksesta saada ohjeistus opiskelijan ohjaukseen, jotta siinä olisi selkeämpi ja yhteinen tavoite. Tutkiva ote ammatillisessa kehittymisessä ja oppimisessa syntyvät käytännössä esiin tulleista ongelmista ja niiden tutkimukseen perustuvasta tarkastelusta. Opinnäytetyön aiheet ja työelämän kehittämishankkeet nousevat käytännön toiminnasta ja käytännön toiminnan seurauksena syntyvistä ongelmista. (Janhonen S., Vanhanen-Nuutinen L., 2004.)

Ammattikorkeakoulussa opinnäytetyö on mahdollista tehdä toiminnallisena, jolloin työhön liittyy toiminnallinen tuote esimerkiksi portfolio, tapahtuma, opas tai erillinen ohjeistus, kuten Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoitteluun -opinnäytetyössä (Vilkkä H., Airaksinen T., 2004). Sairaanhoidajan opinnot kestävät keskimäärin 3.5 vuotta ja ovat laajuudeltaan 210 opintopistettä. Ammattitaitoa edistävänä harjoitteluna opiskelija suorittaa 90 opintopisteen verran, mikä vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyyden tunnistamisesta antaman direktiivin 2005/36/EY kliinistä opetusta. Harjoitteluihin varatuista opintopisteistä 15 opintopistettä toteutetaan opinnäytetyönä. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat määritelleet direktiivit, joiden tulee täytyä harjoittelujen aikana ammattipätevyyden saamiseksi. Harjoittelut toteutetaan ohjattuna harjoittelusopimusten mukaisesti hyväksytyissä perusterveydenhuolloissa ja erikoissairanhoidoissa. (Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon, 2006.)

2 Erilaiset harjoittelumuodot

2.1 Moduuliharjoittelun kuvaus

Moduuliharjoittelu on uusi innovatiivinen oppimisympäristö sairaanhoitajaopiskelijoille. Oppiminen moduuliharjoitteluympäristössä tapahtuukin ryhmässä jakaen sekä soveltaen vanhaa ja uutta tietoa, kokemuksia ja taitoja yhdessä työryhmän kanssa. Harjoittelu opiskelijamoduulissa lisää opiskelijan vastuuta potilaan hoidossa sekä tukee opiskelijan itsenäistä työskentelyä sekä oma-aloitteisuutta. (Manninen 2014.)

Opiskelijamoduuliin voidaan valita eri opiskeluiden vaiheissa olevia opiskelijoita. Näin opiskelijat pääsevät jakamaan omaa osaamistaan sekä hyödyntämään toistensa osaamista. Toimintamalli on rantautunut Suomeen Ruotsista Karoliinisesta sairaalasta.

Opiskelijamoduuliin osallistuu viidestä seitsemään opiskelijaa sekä vähintään kaksi nimettyä vastuuhjaajaa. Yhdessä vuorossa toimii kolmesta neljään opiskelijaa ja tavallisesti yksi vastuuhjaaja. Osastolla on varattuna tila opiskelijamoduulia varten, joka toimii opiskelijoiden toimistona harjoittelun ajan. Potilaita moduulissa vuoroa kohden on keskimäärin neljä. Opiskelijan tavoitteena olisi pystyä luomaan jatkuva, luottamuksellinen ja kokonaisvaltainen hoitosuhde potilaaseen. Opiskelijat laativat keskenään työvuorot niin, että jokaisessa vuorossa on tarpeellinen määrä opiskelijoita.

2.2 Ammattitaitoa edistävän harjoittelun kuvaus

Ohjattu ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistaa koulutuksen aikana saatujen tietojen ja taitojen harjaannuttamisen käytännön työelämässä. Yksilöohjaus ja henkilökohtainen ohjaaja ovat tärkeimmät yksittäiset kliinisen ohjauksen osatekijät. (Ruuskanen S., Meretoja R. Sairaanhoitaja -lehti 2/2010.)

Ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa sairaanhoitajaopiskelijan ohjaus on tapahtunut vastuuhjaajan mukana kulkien. Ohjaajan kanssa toimitaan tiiviisti parina koko harjoittelun ajan; Alussa ohjaaja näyttää ja kertoo, miten toimitaan, harjoittelun edetessä sairaanhoitajaopiskelija ottaa enemmän vetovastuuta toiminnastaan ohjaajan tukemana. Harjoittelun lopussa ohjaajat tekevät yhdessä opiskelijan arvioinnin.

3 Ohjaus harjoittelussa

3.1 Ohjaajana moduuliharjoittelussa

Ohjaus käsitteenä tarkoittaa ohjauksen antamista jollekin, kuten opastusta. Ohjausta kuvailaan osana hoitotyön ammatillista toimintaa, hoito- tai opetusprosessia. (Kääriäinen M., Kynäs H. Sai-raanhoitaja -lehti 10/2006.)

Ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija löytää syvemmän ymmärtämyksen tason ja kriittinen ajattelu lisääntyy. Tärkeänä tavoitteena opiskelijan ohjauksessa on tutkivat työtteen oppiminen ja käytännössä se tarkoittaa omista ajattelu- ja toimintatavoista oppimista. Ohjaus käsitteen alla tarkastellaan ohjaukikäytäntöjä, joiden tavoitteena on ohjattavan ammattitaidon ja ammatillisen kasvun parantaminen. Ohjaajan tiedonkäsitys perustuu hänen ihmiskäsitykseensä ja hänen elettyihin arvoihinsa. Aika myös muuttaa ihmiskäsitystä. Ihminen ei pysty muuttumaan, ellei oman toiminnan perusteita tutkita mielessä ja eletä todeksi. (Ojanen S., 2006.)

”Helposti unohdetaan, että jokainen ihminen on arvokas sinänsä, ei osaamisensa tai tuottamansa yhteiskunnallisen hyödyn perusteella. Ihmisyys sellaisenaan on erityisarvo. Jokaisella on myös oma historiansa ja erityinen tapansa käsitellä tietoa.” (Ojanen S., 2006)

Ihmissuhdeammateissa oma persoona on työväline ja se on perusteltua, koska ihmissuhdeammateissa tulee huomioida työntekijän omat ja asiakkaan tunteet. Työvälineenä persoonan käyttö vaatii tietoisuuden omasta itsestään. Tietoisuutta itsestään edistää se, että opiskelijat saavat palautetta toiminnastaan ollessaan vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden, opettajien ja harjoittelun ohjaajien kanssa. Palautteen pohjalta opiskelija rakentaa omaa identiteettiään. Parhaimmillaan yhteiset kokemukset ja palaute voivat tukea myönteisen ammatti-identiteetin kasvua. Jos väärinkäsityksiä ei oiota tai niistä ei keskustella avoimesti, myönteisen ammatti-identiteetin kehitys häiriintyy. (Janhonen S, Vanhanen-Nuutinen L., 2004.)

Opiskelijoiden mukaan harjoittelun ohjaajat, jotka kokevat ohjauksen tärkeänä ja antoisana ovat myös valmiita panostamaan ohjaussuhteen onnistumiseen. Harjoittelun ohjaajan piirteitä on hyvä itseluottamus, kyky lievittää pelkoja ja hänellä on herkkyyttä ja kykyä luoda ohjauksellinen suhde ja hyviä ominaisuuksia ovat ystävällisyys, kollegiaalisuus ja helposti lähestyttävyyys. Ohjaajan myönteisiä kokemuksia on saatu harjoittelun ohjaajan avulla toteutetun yksilöohjauksen lisäksi ryhmäohjauksen toteuttamisesta ohjatussa harjoittelussa. Sen tarkoituksen on reflektoida ohjatussa harjoittelussa heränneitä tunteita, ajatuksia ja toimintaa ohjaajan johdolla. Harjoittelussa ryhmäreflektiot mahdollistavat kehittämään ongelmaratkaisutaitoja, kriittistä päättelykykyä ja itsetietoisuutta. Potilastapausten ja kliinisten hoitotilanteiden tarkastelu reflektiivisesti pienryhmissä tukee osaamisalueiden kehittymistä. Ohjaajien

valmiudet toimia omaohjaajina ovat hyvin erilaisia. Harjoittelun ohjaajat perustavat toimintansa kokemukselliseen tietoon ja perustavat ohjaajuutensa omakohtaisiin aikaisempiin kokemuksiin. (Luoja K. 2011.)

Jokainen löytää oman tyylinsä opiskelijaohjaukseen ja tapansa toimia ohjaajana. Tärkeätä ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjaajana on hyväksyä se, että kaikkea ei voi tietää, sillä ohjaajuuteen liittyy heikkouden tunteita kuten kompetenssin kyseenalaistamista, pelkoja riittämättömyydestä ja moitteista ja tunteita vihasta. Tunteiden jakaminen työyhteisössä ja ohjaajakollegoiden kanssa tukevat ohjaajan itsetietoisuutta, jaksamista ja mahdollistaa ammatillisen kasvun ohjaajana. (Luoja K., 2011.) Hyvän ohjaajan odotukset opiskelijan taidoista ja tarpeista ovat realistiset. Ohjaajan tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa vastaanottamaan haasteellisia tehtäviä ja huolehtia, että tehtävät sopivat opiskelijan tasoon ja taitoon nähden. (Jääskeläinen S., 2009.)

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen ammattitaitoa edistävien harjoittelujen ohjaukseen on tehty valtakunnalliset opiskelijaohjauksen laatusuosituksen. Sairaanhoidaja ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjaajana sitoutuu sairaanhoidajan ammattialan arvoihin ja eettisiin periaatteisiin sekä organisaation strategiaan. Ohjaaja toimii organisaationsa toimintaohjeiden mukaisesti. Ohjaajan tulee olla myös tietoinen roolistaan ohjaajana ja toimia näyttöön perustuen. Hyvän ohjauksen tavoitteena on luoda opiskelijalle avoin ja turvallinen oppimisympäristö ja edistää opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden täyttymistä. Harjoittelun aikana ohjaaja käy tavoitekeskustelun opiskelijan kanssa ja jatkossa myös ohjauskeskusteluja. Ohjaajan velvollisuus on myös tutustua opiskelijaan. Ohjauksen tärkeänä osana on palaute, mitä tulisi antaa harjoittelun aikana ja palautteen tulisi olla rakentavaa. Ohjaajana toimitaan positiivisena ammatillisena roolimallina opiskelijalle. Ohjauksessa tavoitteena käyttää monipuolisia ja innovatiivisia ohjausmenetelmiä. Oman toiminnan arviointi on myös tärkeä osa ohjaamista. Ohjaajan olisi hyvä ylläpitää ja kehittää ohjausosaamistaan osallistumalla ohjaajakoulutuksiin. Harjoittelun ohjaaja mahdollistaa ja varmistaa yhdessä opettajan kanssa laadukkaan ja turvallisen harjoittelun ja tavoitteellisen osaamisen kehittymisen opiskelijalle. (Valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto 2017.)

3.2 Opiskelijana moduuliharjoittelussa

Ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa oppiminen tapahtuu vastuuohjaajan mukana kulkien ja oppien seuraamalla ohjaajan tekemisiä. Ammattitaitoa edistävässä harjoittelun ohjausmenetelmään verrattuna moduuliharjoittelu poikkeaa niin, että moduulissa on useampi opiskelija samaan aikaan vuorossa, he muodostavat oman työyhteisönsä ja vastaavat heille annettusta työstä yhdessä, alkaen potilaan osastolle tulosta aina kotiutumiseen saakka. Opiskelijat myös jakavat keskenään tietoa ja pyrkivät löytämään ratkaisun ongelmiin. Moduulissa opiskelijat työskentelevät osana varsinaista työyhteisöä saaden siltä tukea oppimiseen ja varmuutta

yhteistyötaitojen kehitykseen. Vastuuohjaaja vastaa opiskelijoiden toiminnasta ja auttaa aina tarvittaessa. Harjoituksen edetessä ohjaajan rooli vähenee automaattisesti opiskelijan tietotaidon lisääntyessä ja ottaessa enemmän vastuuta itselleen.

Moduuliharjoittelussa opiskelijat saavat vastuulleen työvuorojen suunnittelun, työnjaon sekä potilashuoneen/-huoneet. Opiskelijan vastuu työn kokonaisvaltaisessa toteutuksessa on kokonaan heillä.

Opiskelijoita voi olla monesta eri sairaanhoitajaopiskeluiden opintovaiheesta, ja heillä jokaisella on omat vahvuutensa, mikä tukee ryhmän toimintaa.

Moduuliopiskelussa potilaan ja opiskelijan välille syntyy paremmin hoitosuhde, kun yksi välikäsi on poissa, ja opiskelija osallistuu alusta saakka potilaan hoitoon. Opiskelijan itseluottamus kasvaa harjoittelun myötä, koska on alusta saakka päässyt tekemään yhteistyössä eri tahojen kanssa, työskentelemään potilastyössä sekä kantamaan vastuuta omasta kehittymisestään.

Osaston ilmapiirillä on merkitystä oppimisen kannalta. Yleisesti opiskelijoiden kokemusten mukaan opiskelijamyönteinen ilmapiiri auttaa opiskelijoita oppimaan paremmin ohjatussa harjoittelussa. Myös integroituminen osaksi työyhteisöä vahvisti opiskelijoiden osaamista. Laadukas ohjaus opiskelijoille tulisi olla koko työyhteisön tavoite (Juvonen S. 2017.)

3.3 Ohjauksen eettisyys

Hoitotyössä kohtaamme monenlaisia eettisiä ongelmia ja peruskysymyksenä eettisissä ongelmissa on mikä on hyvää tai pahaa, oikein tai väärin (Leino-Kilpi H., Välimäki M., 2014, 61). Eettinen ongelma voi myös liittyä ohjaukseen. Eettisiä ongelmia voi muodostua, jos arvojen välillä on ristiriitoja, ratkaisuvaihtoehtoja on useita, kaikki ratkaisuvaihtoehdot ovat epätodellisia, ongelma on pitkäaikainen ja kauaskantoinen tai ongelma ilmenee eri tavoin (Leino-Kilpi H., Välimäki M., 2014, 61.) Eettisten ongelmien käsittely ja huomiointi ohjaajan tukena on ensisijaisen tärkeää sillä ne muovaavat opiskelijan ammatti-identiteettiä (HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja, 2.2, 30).

Työyhteisössä jokaisella on vastuu omasta ja toisten hyvinvoinnista. Työyhteisön hyvinvointia ja tyytyväisyyttä edistävät ongelmien ja kehittämistarpeiden rehellinen selvittely, kuulluksi tuleminen, vaikuttamismahdollisuudet sekä onnistumisen ja arvostuksen kokemukset. (Etene 2001.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä tutkittuun tietoon perustuva ohjeistus moduuliharjoittelun ohjaajille. Tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista moduuliharjoittelussa ja ohjeistuksen avulla tuottaa positiivinen harjoittelukokemus niin opiskelijalle kuin ohjaajalle. Ajatuksena on myös tuoda moduuliharjoittelun jo hyväksi osoitetut toimintamallit esille.

5 Moduuliharjoittelun ohjauksen työkalut

5.1 Opiskelijan perehdytys moduuliharjoitteluun

Opiskelijan perehdytys on tärkeä osa ohjausta. Opiskelijaperehdytyksen tulisi olla johdonmukainen kokonaisuus, joka on kaikilla toimijoilla tiedossa. Harjoittelujaksolla perehtyminen luo turvallisen ja hyvän pohjan opiskelijan ammattitaidon kehittymiselle. (Valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto 2017.)

Perehdyttäjän on muistettava, että useimmat yrityksessä itsestään selviltä tuntuvat asiat eivät välttämättä ole selviä kaikille. Perehdytyksen kuulukin siis olla yksityiskohtaista ja syvälistä. Ohjaajan olisi hyvä olla käytettävissä kokopäiväisesti varsinkin alkuvaiheessa. Erityisesti työturvallisuuteen ja työsuojeluohjeisiin on syytä kiinnittää huomiota jo ennen kuin opiskelija saapuu työpaikalle. Perehdyttämisen yksi tärkeimmistä tavoitteista onkin tapaturmien ja työstä aiheutuvan sairastumisen vaaran välttäminen. Työnantajan on varmistettava, että kaikki työpaikalla työskentelevät saavat tarpeellisen tiedon työhön liittyvistä vaara sekä haittatekijöistä riippumatta siitä, käyttävätkö he niitä. (Lahden ammattikorkeakoulu 2007.) Opiskelija tarvitsee sosiaalista tukea harjoittelujakson alkuvaiheessa kohdatessaan uudet sosiaaliset suhteet ja ammatillisen vaatimuksen harjoittelupaikassa. (Luojus 2011.)

5.2 Yhteistyö opiskelijan ja ohjaajan välillä

Jokainen sairaanhoitajaopiskelija on oma yksilönsä, kuten myös heidän osaamisensa. Opiskelijan tittelistä huolimatta häntä tulee kohdella yhtä tasa-arvoisesti kuin kollegaa ja olla heille esimerkkinä hyvästä kollegiaalisuudesta. Ohjaajan tulee arvostaa opiskelijan tekemää työtä ja luottaa hänen taitoihinsa tiettyihin rajoihin saakka. Ohjaajan tulee olla valmis puutumaan epäkohtiin, joita saattaa ilmetä harjoittelun aikana. (Becker, E., Hahtela, N., Ranta, I. 2015.)

On tärkeää, että ammattitaitoa edistävässä ohjatussa harjoittelussa ohjaus perustuu opiskelijan yksilöllisten oppimisvalmiuksien tunnistamiseen ohjauksen alussa. Oppiminen ja asioiden sisäistäminen on yksilöllistä. Yksi oppii kuuntelemalla, toinen kirjoittamalla ja kolmas tekemällä. Usein eri muotoja yhdistellään opintojen aikana. (Erlaiset oppimistyylit)

Tämä edellyttää harjoittelun ohjaajalta ja opiskelijalta yhteisen näkökulman luomista oppimiseen, vuorovaikutus- ja päätöksentekotaitoja sekä sosiaalisia taitoja (Luojus 2011).

5.3 Vastuun merkitys ohjauksessa

Ohjaajan tehtävänä harjoittelussa on varmistaa ja valvoa opiskelijan osaamisen kehittymistä, mutta vastuu oppimisesta on opiskelijalla itsellään. Vastuun ottaminen tehtävistä ja onnistumisen kokemuksen vahvistavat opiskelijan itseluottamusta ja kohentavat itsetuntoa. Ohjaajan rooli on rohkaista opiskelijaa vuorovaikutukseen potilaiden kanssa sekä korostaa opiskelijan omaa vastuuta hoitosuhteen onnistumisesta. (Jääskeläinen S., 2009.)

Opiskelijat oppivat omista kokemuksistaan ja toiminnastaan eli he itse ovat merkityksellisiä toimijoita hoitamisessa. He oppivat myös havainnoimalla muiden työntekijöiden toimintaa. Hoitotyön opiskelijat kokevat omien tunteiden ja teoretiedon reflektoinnin oppimista edistäväksi. (Romppanen 2011.)

5.4 Arviointikeskustelu

Arvioinnilla tarkoitetaan interventioita ja reflektiivisiä kysymyksiä, joilla ohjataan ja tuetaan opiskelijaa kohti tavoitteellista oppimista. Arvioinnin oikeudenmukaisuuden ja luotettavuuden lisäämiseksi arvioinnin tulisi olla jatkuvaa ja monimuotoista. Harjoittelun ohjaajan palautteella ja arvioinnilla on suuri merkitys opiskelijan ammatillisen minäkuvan ja itsetunnon muodostamisen kannalta. Ohjaajalta vaatii paljon antaa yksilöllistä ja aitoa palautetta, sillä yhtä aikaa tulisi olla rehellinen ja kannustava, tasapuolinen ja empaattinen, tehokas ja ohjaava. Jos opiskelijaa ei tunne hyvin, palautteen vaikuttavuutta tunteisiin on vaikea ennakoida. Harjoittelun ohjaajan olisi hyvä olla palautehakuinen ja käsitellä saamansa palaute kehittäkseen ohjaajuuttaan. (Luojus K., 2011.)

Harjoittelun olisi hyvä sisältää väliarviointi ja loppuarviointi, jotta se toteutuisi prosessina koko harjoittelujakson ajan (HUS, opiskelijaohjauksen käsikirja 2.1). Jatkuva palautteen antaminen harjoittelun aikana on opiskelijan oppimista edistävää ja palautteen saaminen kehittää opiskelijan taitoja ja ammatillista pätevyyttä. Arviointi on palautteenannon muoto, jolla voidaan kannustaa opiskelijaa saavuttamaan omat tavoitteensa. Arviointikriteerien tulee olla opiskelijoiden tiedossa heti harjoittelujakson alkaessa. (Jääskeläinen S., 2009.)

Opiskelijan työskentelyä on hyvä arvioida harjoittelun aikana säännöllisin väliajoin ja käydä arviointia opiskelijan kanssa läpi. Tavoitteena olisi käydä läpi opiskelijan henkilökohtaisia tavoitteita, mihin on jo päästy ja mitä opiskelijan vielä tulee harjoittaa. Rakentava, rehellinen palaute auttaa opiskelijaa. Toisinaan opiskelijan oma asenne sekä motivaatio voivat olla es-

teenä menestyksekkäälle harjoittelulle. Ohjaajalla tulee olla valmius puuttua myös näihin tilanteisiin ja antaa opiskelijalle rakentavan palautteen ja tuen, joilla voidaan saada tilanne ratkaistua. (HUS Opiskelijaohjauksen Käsikirja 2.1.)

Ohjaus harjoittelussa on tavoitteellista ja suunniteltua toimintaa, jossa ohjaaja suunnittelee harjoittelun toteutuksen yhdessä opiskelijan kanssa asettamalla yhteisiä tavoitteita ja tarkastelee niiden saavuttamista yhdessä opiskelijan kanssa. Ohjaaja asettaa tavoitteita myös toteuttamalleen ohjaukselle. Arvioinnissa asetettuihin tavoitteisiin verrataan opiskelijan toimintaa ja tuloksia. (Luojus K., 2011.)

5.5 Ryhmädynamiikan muodostuminen

Ryhmässä on erilaisia ihmisiä ja aikaansaavuus voi vaihdella, toiset ovat uusia ja jotkut pidempään toiminnassa olleita. Hyväksytyksi tuleminen kasvattaa yhteisöllisyyden kokemusta. (Yhdistystieto, yhdistysarki helpommaksi yhdessä 2013.) Työilmapiirin tulee olla harjoittelun aikana rehellinen molemmin puolin. Ristiriidoista pitää pystyä puhumaan avoimesti, jotta vältetään suuremmilta ongelmilta. Joskus tilanne voi ajautua siihen, ettei enää ohjaajan ja opiskelijan resurssit riitä selvittämään ristiriitoja, jolloin esimiehen mukaan tulo voi olla tarpeen. (Becker, E., Hahtela, N., Ranta, I. 2015.)

Työnantajan puolueettomuus voi auttaa tuomaan uusia näkemyksiä ongelmakohtiin ja näin auttaa niiden ratkaisemisessa. Opiskelijalla on aina oikeus ottaa yhteyttä ohjaavaan opettajaan.

6 Pohdinta

6.1 opinnäytetyön eettisyys

Opinnäytetyön eettisyys on tärkeä osa työtä. Opinnäytetyön tekeminen edellyttää sekä tiedollista, että taidollisia vaatimuksia. Eettinen puoli kattaa opinnäytetyön luotettavuuden ja totuudellisuuden. Merkityksellisten tapahtumien menetelmään liittyy paljon eettisiä näkökohtia. Eettinen vastuu on olennainen, sillä lähtökohtana ovat opiskelijaryhmän ainutkertaiset oppimiskokemukset. (Janhonen S, Vanhanen-Nuutinen L. 2004.) Aineiston lähtökohtana on eettinen luotettavuus ja aineiston haussa on käytetty luotettavia lähteitä.

Laki ohjaa myös opinnäytetyön eettistä puolta. Lainsäädäntö on ensisijainen tutkimusta ohjaava tekijä suhteessa eettisiin ohjeisiin. Laki määrittelee henkilötietolaissa ehdot, joiden puitteissa on toimittava. Perustuslaissa säädetään esimerkiksi perusoikeuksista, eli henkilökohtaisesta koskemattomuudesta, yksityisyyden suojasta ja sivistyksellisistä oikeuksista. (Juvakka T., Kylmä J., 2007.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on suojella yksityisyyttä, siksi työssä ei ole mainintaa henkilöistä tai moduuliharjoittelun yksikköä. Opinnäytetyön aiheen valinnassa on tärkeää pohtia sen oikeutusta ja tavoitteena on rakentaa terveystieteiden tietoperustaa hyödyntäen luotettavia lähteitä. Opiskelijan ohjauksesta ja ohjauksesta on runsaasti tutkittua tietoa. Itse moduuliharjoittelusta ei löydy vastaavanlaisesti tutkittua tietoa. Aihe kuitenkin liittyy vahvasti opiskelijan ohjaukseen, joten ohjaukseen liittyvät tutkitun tiedon käyttäminen on aiheellista. Työn sensitiivisyyttä arvioiden, aihe eikä sen sisältö aiheuta osallisille tai sen tekijöille eritaosoista uhkaa. Opinnäytetyön menetelmänä on tieteelliseen kirjallisuuteen ja aiheeseen liittyvän lähteisiin perustuva toiminnallinen opinnäytetyö. (Juvakka T., Kylmä J., 2007,; Leino-Kilpi H., Välimäki M., 2014.)

6.2 Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoittelussa

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tutkittuun tietoon perustuva ohjeistus moduuliharjoittelun ohjaajille. Tavoitteena oli edistää opiskelijoiden oppimista moduuliharjoittelussa ja saamaan siitä positiivinen kokemus niin opiskelijalle kuin ohjaajalle.

Ohjeistus perustuu kirjalliseen tutkimustietoon sekä opiskelijoiden kokemuksiin moduuliharjoittelusta. Ohjeistusta on arvioitu ohjaavien lehtoreiden sekä vertaisopiskelijoiden toimesta ja kehitysehdotukset on huomioitu valmiiseen työhön.

Olemme pohtineet eettistä näkökulmaa ohjaukseen liittyen luotettaviin lähteisiin viitaten. Ohjaukseen liittyy monenlaisia haasteita työympäristössä ja siksi eettinen osaaminen ja etiikan tarkastelu on tärkeää. Työtä on myös tarkasteltu eettisestä näkökulmasta huomioiden sällasapitovelvollisuus. Työssä ei tuoda nimiä eikä työyksiköitä esille.

Opinnäytetyössä käsittelemäämme aihealueet valikoituivat omien moduuliharjoittelussa esiin tulleiden haasteiden pohjalta. Opinnäytetyöhön perustuen tehty Moduuliohjaajan ohjeistus antaa hyvän pohjan moduuliohjaajien työhön tulevaisuudessa. Ohjeet ovat mielestämme selkeät ja yhdenmukaistavat ohjauksen pohjaa, jolle ohjaaja voi tulevaisuudessa suunnitella oman ohjauksensa.

6.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön aihe valikoitui, kun osallistuimme pilottihankkeena olevaan moduuliharjoitteluun. Koimme harjoittelun mieluisaksi niin oppimisen kuin kokemuksen kannalta ja halusimme olla kehittämässä uutta harjoittelumuotoa. Harjoittelun myötä esiin nousi haasteita, joihin ei osattu ennalta varautua. Osa haasteista liittyi ohjauksen epäyhtenäisyyteen ja yhteisten ”raamien” puuttumiseen, joten ohjaus oli jokseenkin kirjavaa. Haasteet ovat ymmärrettäviä sillä

kyseessä oli pilottihanke, jota ei oltu aikaisemmin järjestetty kyseisessä sairaalassa. Opinnäytetyö on tehty hyvässä sovussa yhdessä ryhmäläisten kesken. Jokainen on osallistunut työhön tasa-arvoisesti. Opinnäytetyön prosessi on ollut pitkä ja työn menetelmä on muuttunut ajan saatossa. Työ lähti ajatuksena tehdä haastattelu -tutkimus, josta se muuttui kirjallisuuskatsaukseksi ja loppujen lopuksi päädyttiin tekemään toiminnallinen opinnäytetyö. Ajatus toiminnallisesta opinnäytetyöstä muotoutui yhdessä opinnäytetyön ohjaajien kanssa. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön päädyttiin, koska se palveli parhaiten työn ajatusta eli tehdä ohjeistus moduuliharjoitteluun.

6.4 Jatkotutkimus ehdotukset

Työtä tehdessä tuli ajatuksia jatkotutkimuksista aiheeseen liittyen. Itse moduuliharjoittelusta on toistaiseksi vielä vähän tutkimuksia, ja olisikin hyvä saada tästä aiheesta lisää tutkimustietoa. Uskomme, että harjoittelumuoto on saanut vahvan sijan hoitoalan työssäoppimismuotona, ja miksi ei muillakin aloilla. Mielenkiintoista olisi myös tietää, onko opinnäytetyönä tekemästämme Moduuliohjaajan ohjeistuksesta ollut hyötyä.

Lähteet

Sähköiset

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon 2016, viitattu 6.11.2018.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80112/tr24.pdf>

Erlaiset oppimistyyli, viitattu 13.4.2018.
<https://peda.net/lappeenranta/peruskoulut/sammonlahdenkoulu/oppiaineet/opinto-ohjaus/terhi-heinonen/7os/opin-oppimaan/eo>

Etene 2001. Terveydenhuollon yhteinen arvopohja, yhteiset tavoitteet ja periaatteet. Julkaisu 1. Viitattu 7.10.2018.
<https://etene.fi/documents/1429646/1559098/ETENE-julkaisu+1+Terveydenhuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaatteet.pdf/4de20e99-c65a-4002-9e98-79a4941b4468/ETENE-julkaisu+1+Terveydenhuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaatteet.pdf.pdf>

HUS Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.1. Haapa T, Eckardt M, Koota E, Kukkonen P, Pohjamies N, Ruuskanen S. Viitattu 7.10.2018.
<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%202-1%20nettiversio.pdf>

Juvonen S. 2017. Opiskelijaohjaus ohjaajan näkökulmasta ohjatussa harjoittelussa, kirjallisuuskatsaus. Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen tutkimusyksikkö, Oulun yliopisto. Viitattu 7.10.2018.
<http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201801031002.pdf>

Kääriäinen M., Kyngäs H. Sairaanhoidaja -lehti 10/2006: Ohjaus - tuttu, mutta epäselvä käsite.
<https://sairaanhoidajat.fi/artikkeli/ohjaus-tuttu-mutta-epaselva-kasite/>

Valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto 2017, Opiskelijaohjauksen laatusuositukses. Viitattu 20.11.2018.
<http://www.ksshp.fi/download/noname/%7B9F932BFD-F815-4E4B-B2A9-8C03C813C03D%7D/66014>

Romppanen, M. 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä.
http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0570-3/urn_isbn_978-952-61-0570-3.pdf

Jääskeläinen, L. 2009. Sairaanhoidaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Pro gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80663/gradu03611.pdf>

Lahden ammattikorkeakoulu, Hyvä perehdytys- opas 2007. viitattu 20.11.2018
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/133008/LAMK_2007_B_4.pdf?sequence=4

Luoja, K. 2011. c. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80663/gradu03611.pdf>

Sairaanhoitajaliitto 1996, sairaanhoitajien eettiset ohjeet, viitattu 1.9.2018.
<https://sairaanhoitajat.fi/jasenpalvelut/ammattillinen-kehittyminen/sairaanhoitajan-eettiset-ohjeet/>

Yhdistystieto, yhdistysarki helpommaksi yhdessä 2013. viitattu 4.2.2019
<http://yhdistystieto.fi/wiki/94-ryhmadynamiikka-ja-vuorovaikutussuhteet>

Painetut teokset

Janhonen S, Vanhanen-Nuutinen L. 2004. Kohti asiantuntijuutta: oppiminen ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla. WSOY.

Juvakka T., Kylmä J., 2007. Laadullinen Terveystutkimus. Toim. Edita Publishing Oy, 1. painos.

Becker, E., Hahtela, N., Ranta, I. 2015. Kollegiaalisuuden eettinen perusta teoksessa Kollegiaalisuus hoitotyössä. Helsinki: Fioca Oy

Leino-Kilpi H., Välimäki M., 2014. Etiikka Hoitotyössä. 8. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Ojanen S. 2006, ohjauksesta oivallukseen: ohjausteorian käsittelyä. Helsinki: Yliopistopaino

Ojanen S. 2009, Ohjauksesta oivallukseen: ohjausteorian käsittelyä. Helsinki: Palmenia 5. muut-tam. painos.

Ruuskanen S., Meretoja R., 2/2010 Sairaanhoitaja-lehti

Vilkkä H., Airaksinen T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. painos. Jyväskylä: Tammi

Liitteet

Liite 1. Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoitteluun

Ohjaajan ohjeistus moduuliharjoittelussa

- Sopikaa moduuliharjoittelun yhteiset pelisäännöt opiskelijoiden ja ohjaajien kesken
- Opiskelijan hyvä perehdytys uuteen työpisteeseen ja moduuliin on tärkeää, tämä antaa hyvän pohjan tulevalle harjoittelulle
- Huomioithan opiskelijan yksilölliset tavoitteet ja lähtötaso harjoittelun aikana
- Kohtele opiskelijaa yhtä tasa-arvoisena kollegana kuin muitakin työyhteisössä
- Anna opiskelijalle vastuuta suhteessa opiskelijan lähtötasoon
- Rohkaise ja ohjaa opiskelijoita uusissa tilanteissa
- Huomioithan ryhmän jäsenten vahvuudet ja kannusta jakamaan jo opittua tietoa ryhmän kesken
- Käykää opiskelijan kanssa yhdessä tavoitteet läpi säännöllisin väliajoin harjoittelun aikana. Miettikää mitä on jo saavutettu, ja mitä tarvitsee vielä vahvistaa
- Anna tarvittaessa palaute mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen, jotta opiskelija hyötyisi siitä eniten
- Ole rehellinen antamassasi palautteessa, myös osa-alueissa jotka vaativat vielä ker- tausta. Tämä tukee opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista
- Ohjaajien yhdenmukainen ohjaus on tärkeää. Jokaisella ohjaajalla on omat toiminta- tavat, mutta raamien toiminnoille ja säännöille tulee olla yhdenmukaiset